

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Zoper ženitovanje na škodo srenjam ali občinam.

Kar naše kmetsko ljudstvo posebno želi in pri vsakej priliki zahteva, to je, da bi se srenje ali občine zopet braniti mogle zoper ženitovanje nemaničev. Nekdaj so takšno pravico saj deloma uživale, dokler so predpisane bile tako zvane: žinitovanske oglasnice: politische Ehemeldzettel. Ali to so liberalci zatrli. —

L. 1863 je to tirjal liberalni dunajski Sehmerlingov „reichsrath“, štajerski liberalci so mu v Gradci v deželnem zboru 27. sept. 1864 pritrdili in 20. sept. 1868 je minister Giskra proglasil postavo, ki je politični Ehemeldzettel popolnem odpravila povsod.

Kmetje začeli so kmalu skušavati grenki sad nemškega liberalizma, ko se je vse nemništvo začelo na njihovo škodo ženiti in sedaj tirjajo povsod ženitvanskih oglasnic nazaj. No, in kde jih morejo dobiti? Le tam, kder so pri volitvah v deželni zbor liberalci propali in konservativcem pa narodnjakom prostora naredili, kakor n. pr. lani na Kranjskem. Tukaj je uže konservativno-narodni poslanec g. Klun nasvetoval postavo, da se uvedejo ženitvanske oglasnice. Po tej postavi bo moral vsaki mož, ki se hoče ženiti, to naznaniti svojej domovinski občini. Ta mu v 14 dneh izroči ženitvansko oglasnico, da se sme ženiti, če ni nobenega zadržka. Vendar odreči mu tudi sme oglasnico 1. ako je ženin od občine ali kake javne dobrodelne naprave dobival miloščino, pa še ni preteklo 1 leto; 2. ako je dokazano, da ženin živi od beračenja ali da nima toliko zaslužka, da bi za silo zadostovalo za preživitev njegove rodbine; 3. ako je ženin dokazano slabega držanja, da se je po pravici bati, da za potrebni živež svoje rodbine in za dobro izrejo svojih otrok ne bode skrbel.

Zoper županovo in starašinstva (svetovalcev) sklep zamore se prošnik pritožiti pri ob-

činskem odboru in naposled pri deželnem odboru. —

Kranjski kmetje bodo tote postave zelo veseli in svojemu poslancu hvaležni. Da je podobne postave tudi na Štajerskem treba, temu pritrdi vsak pameten kmet. No, in če drugo leto volimo konservativne pa narodne poslance ter liberalne kričarje potisnemo nazaj, jo tudi dobimo, drugače pa ne!

Desterniški.

Gospodarske stvari.

Raki.

II. Za novi nasad naj se izberejo raki nekoliko večje sorte z rudečkastimi kleščami, ker se to plemo od onih rakov z sivo barvo s tem razglašujejo, da imajo boljše in trdnjše meso in se v močvirnatih vodi tudi bolje obnesejo od drugih. Na dalje je treba tudi gledati na to, da je med nasajenci vedno nekoliko več samic ko samcev. Poslednji so že v prvi mladosti po tem lahko spoznati, da imajo daljše in tanše klešče in nekoliko manj ploščeviti timveč bolj valjasti trebuh. Samice tudi hitreje rastejo in so vselaj v večem številu zastopane. Slednjič se naj vzamejo raki različnih let od prvega leta do sedmega, najboljši tri in štiriletni, da se tako najprej do kakega doneska pride, ker rak v prvih petih letih svojega življenja le prav počasno po petem letu pa že hitrejše raste tako da mesec dnistari in več gramov težki in 25 milimetrov dolgi samiči ko dorastejo že teže od 125 gramov in dolgost od 22 centimetrov dosežejo. Samice postanejo večidel le 80—90 gramov težke pri temu primerni dolgosti. Parijo se v celem mesecu novembru noter do prvih dni meseca decembra. Kmalu potem se več raki v svoje ljuknje poskrijejo, da v njih zimo preživé. Oplojenje se, vsaj kolikor se je do zdaj opaziti moglo, s tem zgodi, da se samičina spo-

lovila z samčevim semenom pomažejo, na kar se kmalu potem jajca, ki so se bila že mesece poprej v maternem jajčniku pripravljala na spodnjem delu maternega repa pritrjena prijavijo. Nekoliko časa pred sedmim mesecem tedaj meseca junija, ko mladi raki iz jajčkov prihajati začno, jih samice, iz ljukenj prišedše s tem varujejo, da si rep k drugemu truplu pritegnejo in se proti napadom ne kakor drugekrat z repom, ampak le s kleščami branijo. Jajčica, ki se po naključbi od maternega telesa, predno mladiči izlezejo, odločijo, so zgubljena. Mladiči pa težko izlezejo in so starim rakom že popolnoma podobni, le konci nožic in klešče so nekaj bolj rudečkasti, in ostanejo, da dobé bolj trdno školjko, še kakih 14 dni pod varno odejo maternega repa. Ko so pa mater zapustili, se ta za nje kar nič več ne zmeni in jih prepusti popolnoma samim sebi, da si sami hrano poiščejo.

Prereditev rakov je prav lahka, ker jim, če boljšega nimajo, vsakovrstne rastlinske snovi godé, med temi je posebno korenje, tikve, rakiče steblovje, rumene lilije in podobne močvirnate rastline, kakor tudi mrhovina rakov prava sladčica. Čvrsto meso, ki še ni vsmrajeno, jim je zdravejše.

Ker potrebujejo raki, da veselo prosperajo in rastejo, apna, kajti račje lupine so iz apna, mora se jim toraj skrbeti za apno. Če toraj voda, v kateri se raki redijo, nima apna v sebi, tako je potrebno, da se mineralične tvarine v vodo mečejo, da imajo raki snovi iz ktere se lupina narejati more. Zato se je tudi že opazilo, da raki v največi sili izslečene lupine in v vodo pometane jajčne lupine povživajo, da jim tako trda lupina raste.

Med vsemi hranami za rake je neka sorta alge, Chara ali parožnica imenovana, rakom najbolj priljubljena in tečna tako, da če imajo te zadosti, jim je vsa druga hrana skoraj odveč. Ta alga je jako apnenata in raste po šotnih in slanih vodah.

Sejmi živinski in kramarski bodo pri sv. Lenarti v Slov. goricah 12. sušca in 7. sept., svinjski sejmi pa vsako sredo v Imenem pri Podčetrtku.

Dopisi.

Karčevina pri Mariboru. (Odlikovanje župana.) V nedeljo 14. t. m. se je tukaj prav lepa svečanost praznovala. Izročil je namreč okrajni glavar g. baron Hein mnogoletnemu županu te srenje očetu Francu Dovniku sreberni križec s krono za zasluge, katerih si je sivi starček v več kakor 33 letnem županovanju pridobil. Malo po treh popoldne so naznanili možnarji prihod g. okrajnega glavarja spremljanega od g. dr. Winklerja. Ko so bili

vsi dotičniki v srenjski pisarni zbrani, je g. okrajni glavar v res izvrstnem govoru težave in važnost srenjskega županstva na drobno razlagal in s tem pokazal, kako dobro so mu mnogobrojni in sitni posli srenjskega predstojnika znani, in v slovenskem jeziku nadaljevaje je pojasnaval velike zasluge župana Dovnika v tem oziru. Na to je pripel na poštene prsi globoko genjenega starčka častno znamenje srebernega križca, za kar se je odlikovanec v priprosti pa srčni besedi zahvalil in prosil, naj častiti g. okrajni glavar blagovoli njegovo najsrčnejšo zahvalo in izraz najzvestejše vdanosti presvitlemu cesarju sporočiti. Na to povzame kanonik in mestni župnik č. g. Kandut besedo in razlaga z jedrnatostjo nemško besedo lepo očetovsko razmero med Najvišo vladujočo hišo in med zvestimi narodi naše premile Avstrije. Cesarjevo očetovsko oko vidi tudi v najbolj oddaljeni dolini zasluge in jih odlikuje, kakor to nam ravno se vršči prizor kaže. Trikratni gromoviti „Hoch“ presvitlemu cesarju je končal njegov govor in potem se je nadaljevaje zahvalil preblagemu g. okrajnemu glavarju za njegovo uspešno posredovanje, da je ta vesela in redka čast doletela župana naše srenje, v katerem se tudi celo srenjsko zastopništvo počestčeno čuti. Gromoviti „Hoch“ je zadonel g. glavarju. H koncu povdarja srenjski odbornik g. profesor Majciger v daljšem slovenskem govoru velike zasluge očeta Dovnika za blagostanje Karčevinske srenje. On še dan danes krči nered, krivice in druge nepristojnosti v Karčevinski srenji kakor so pred več ko 1000 leti naši predniki z rokom in sekiro s krampom in motiko krčili v teh krajih grmovje in divje lesovje in prej divji, nerodovitni kraj spremenili v vinorodne gorice, zelene travnike, plodno polje in sadunosne vrte in sklepa z iskreno željo naj bi sivi poslavljenec še mnogo in mnogo let opravljal ta blagonosni svoj posel. Gromoviti trikratni „živijo“ je zadonel očetu Dovniku iz ust vseh navzočih. Po končanem oficijelnem delu so se pričujoči vsedli h priprosti a okusno pokriti mizi in prijazno se pomenkovaje so veselili se pri zlati vinski kapljici iz Karčevinskih gor. Očetu Dovniku pa poslavljenemu s srebernim križcem s krono želimo še mnoga leta zdravja in kreposti v blagor srenje, ktero naj še veliko let vlada nji v blagostanje sebi pa v čast in veselje.

Od Nove cerkve. (G. Janez Zdolšek), nadučitelj pri Novi cerkvi je za velikoletno zvesto delovanje bil dne 10. okt. 1883 posavljen s srebernim križcem za zasluge s krono. Na preuljudno povabilo odlikovanca prišel je točno ob 8. uri dopoldne c. kr. namestništva svetnik, celjski okrajni glavar g. Haas v novocerkevsko dvorazredno šolo, kjer se je bla-

govolil v privatni sobici v svojo c. kr. uradno uniformo obleči. Za precejšnjim brojem čedno oblečene šolske mladine korakala je lepa množica: učiteljev, nadučiteljev, okrajni c. kr. celjski šolski nadzornik, preč. g. kanonik, okrajni glavar z odlikovancem v cerkev k sv. meši, pri kateri so šolarji peli. Po sv. meši zbrala se je šolska mladina s poprej že imenovano gospodo v šoli. Tukaj je okrajni glavar pripel odlikovancu na prsi srebreni križec s krono, izročil mu c. kr. pisma (štatute) ter mu čestital na mnoga leta. Odlikovanec se spodobno zahvali najpoprej c. kr. namestniku z obljubo, da se želi pismeno in uradno zahvaliti c. kr. namestništvu v Gradci, kakor tudi pri Njih Veličanstvu na Dunaji. In čujte! Dva koraka odlikovanec odstopi, ter obrne svoje od veselja in hvaležnosti solzne oči na zid, na katerem so visele podobe: cesarja, Matere božje in podoba našega Odrešnika, ter s trepetajočim glasom izusti: Hvala pa tudi Vama Gospod Jezus Kristus in Marija za to čast današnjo, katero sem si s trdom in velikimi težavami in križi zaslužil, moja tolažba v šoli bila sta vselej Vi dva, in potem se je zahvalil primerno in uljudno odlikovanec vsem nazočim. Na povelje c. kr. namestnika blagovolil je zdaj g. c. kr. šolski nadzornik Bl. Ambrožič v lepi domači govorici razložiti pomen in zasluge odlikovanca. izpodbujal je otroke k pridnemu učenju, v izgled postavljal odlikovanca pričujočim gg. učiteljem, veselje razodeval vsej Novocerkevski fari in slednjič je djal: Otroci le učite se pridno, kakor do zdaj — tako tudi zanaprej v kerščanskem duhu in postali bote gotovo tudi Vi pridni kristjani, državljani, gospodarji in gospodinje! In h koncu povabil nas je govornik k trikratnemu: „živio“ na svitlega cesarja Franca Jožefa I. in iz mladih grl šolske mladine zadoni cesarska pesem: Bog ohrani.... Za spomin te slovesnosti je prejel vsak šolar in šolarca: Spomenico, podobo z napisom. Vso pričujočo gospodo povabil je potem odlikovanec h Kužmanu na obed, pri katerem so se vršile prelepe napitnice v slovenskem in nemškem jeziku. Mimogrede druge napitnice naj omenim tukaj le eno, ktera je vsem najbolj ugodila. G. c. kr. okrajni šolski ogleda blagovolil je to le napitnico izgovoriti: K vspešnemu odgojevanju mladine treba je treh in ti so: cerkva, šola in dom. K tej trojici jaz napivam, naj bodo v lepem soglasji vselej: živio — Spominjali smo se v govorih najizvrstnejših šolskih paedagogov živih in mrtvih. Med zamrlimi spomnili smo se hvaležno večnega spomina vrednega, prvega šolskega slovenskega paedagoga: rajnega vladike Anton Martina Slomškega in v spomin tega govora zložili smo lepo svoto denarjev, kateri naj se izroči ptujskemu odboru za spomenico rajn. Ant. Martina.

Cela židana družba duhovskega in učiteljskega stanu kratkočasila se je izvrstno. — Delj časa smo bili skupaj, bolj smo se zastopili ter svoje misli, nazore itd. glasno izraževali. Tebi pa odlikovanec pristrčno zahvalo izrekam v imenu vseh tako izvrstno postreženih gostov: Bog plati in Marija Mati — pred nebeškimi vrati! Živio — Naprej tako in mi za Teboj, Ti posne-manja vredni uzor!

Od gornje-radgonskega okraja. (Prepovedana pa vendar dovoljena bernja.) Ob času letošnje zrske bernje so v gornje-radgonskem okraji žandarji stikali za fajmeštri, kaplani in mežnarji kakor za kakimi tatovi in lopovi. C. kr. okrajni glavar ljutomerski je bil namreč žandarjem naročil, da je vsakojaka bernja prepovedana. To pa bi vendar čudno bilo, če bi kaki okrajni glavar imel pravico že od davnih časov obstoječo prostovoljno bernjo na enkrat prepovedati; še bolj čudno pa je, da tako prepoved naznanja le žandarjem, ne pa dotičnim osebam. Tako je prišlo, da so žandarji dvema kaplanoma, ki imata prostovoljno bernjo, nabrano zrnje konfiscirali; da pa po krivici, je razvidno iz razjasnila, katero je vsled pritožbe visoka c. k. namestnija v Gradci dne 22. septembra dala okrajnemu glavarju ljutomerskemu: da že od nekdanj obstoječe prostovoljne bernje nikakor niso prepovedane tudi po postavi 18. jul. 1871 rešitvo zadevajoči ne, marveč jih ta postava v § 2. alineja 1. določno priznava. Zakaj pa tedaj okrajni glavar ljutomerski dela ljudem sitnosti?!

II. Iz Čadrama. (Volitev občinskega odbora v Oplotnici.) Med trajanjem volitve 3. volitvenega oddelka sta si trgovec in mladi Kunaj prave nemčurske surove zasluge pridobivala, ker zadni komaj 20 let stari človek je prav po svoji neotesanosti blizo 70-letnemu poštenemu možu volitveni listič še siloma iz rok spipal, ga raztrgal in pred njega vrge! Lepo maslo nemčurske kulture! — 3. razred je volil, ker še neki nigdar toliko volilcev bilo ni, do 11½ in zdaj se je še le povedalo, da se bo volitev pretrgala in bo 2. in 1. razred še le popoldne ob 2 volil, čeravno je bila 9. ura za vse razrede razklicana. Ker so pa nekteri volilci 2. razreda zgodaj dom zapustili, njim je bilo predolgo čakati, 4 so volišče zapustili in sovražnik je dobro spoznal vzrok odloga volitve, on je v teh 2 urah premotil neko ženo, da je svoje pooblastilo preklicala, koje je prej narodnim volilcem dala, poslal je po dva omahljivca, vpijanil 2 druga in jih tako dolgo motil, da sta čeravno komaj na nogah stoječa vendar še glas oddala in ker je tudi g. Jonke za odišlega nemčurskega kmeta Jož. Kovač iz Slakove nepostavno, kar je pa smislu odbora postavno bilo, volil, zmagali so

so naši nasprotniki v 2. in 1. razredu. A njih zmaga upamo bila je pirava. Nezaslišano je našim nemčurjem že to, da bi v njih sredini smelo nekaj narodnih mož sedeti in oni so neki namenjeni se proti volitvi pritožiti, namesto da bi sebe tožili za svoje mnoge nepostavnosti, a tudi narodnjaki so pritožbo vložili do o. c. kr. namestnije. Naj bi le tudi naši možje spoznali, ka je zadnji čas, da si izberejo poštenih slovenskih mož za odbornike, in da ni sila, da bi kakih 10 Oplotniških nemčurjev pri vsaki priložnosti v imenu tolike srenje — kakor je naša, po svetu svojo edino izveličano nemškutarijo razobešalo in svojo liberalnost kazalo, kakor lani, ko smo o tem času brez kaplana par mescev biti morali, zato, ker niso hoteli konkurenčni odborniki kaplanije popraviti; dokler ni škofija gospoda vzela, če tudi so bili že v to obsojeni v Celji pri okr. glavarstvu in pri namestnji v Gradci!

Iz Sevnice. (Odlikovanje.) V nedeljo 14. t. m. vršila se je od 11.—12. ure v šolskem poslopji lepa svečanost. G. c. kr. okr. glavar v vojaški uniformi nagovoril je mnogobrojno Sevniško občinstvo ter razkladal zasluge našega nadučitelja Tomaža Dernača na šolskem polji. 41 let posvetil je vse svoje močile v to, da bi ljudstvo povzdignil na višjo stopinjo omike, 41 let vodil je našo nježno mladino k zvišenemu cilju, нравnemu življenju. Ali on nij bil marljiv le v šoli, njegova delavnost raztezala se je tudi zunaj šole, pečal se je namreč marljivo sè sadjerejo in bučelorejo. Za te njegove zasluge dobil je od cesarja srebrni križec s krono in želimo, naj bi mnogo mnogo let prsi njegove kinčal in naj bi ga Bog ohranil še mnogo let naše šoli in naše mladini. K sklepu govoril je g. nadučitelj Fr. Jamšek iz Rajhenburga v imenu učiteljstva tega okraja prav genljive besede. Popoldne bil je odlikovanu na čast veliki obed, kterege se je tudi naš velečenjeni c. kr. okr. glavar udeležil.

Iz Bosne. (Nekaj tistim, ki se želijo izseliti.) Čitam v nemških novinah, da mislijo se sami Nemci k nam v Bosno naseliti, samo Slovenci ne. Štiri leta sem v Bosni in mi je ondašnje stanje dobro poznato in zato bi svetoval onim Slovincem, kateri bi imeli voljo se izseliti, da bi jim bilo bolje v Bosno iti nego daleko v Ameriko. Za one novce, koje na poti v Ameriko potrošijo, si morejo tu lahko lep kos zemlje kupiti; potem težko kedaj kateri iz Amerike nazaj pride, tudi tamošnjega jezika in šeg ne znajo, podnebj u niso privajeni in je še več drugih težav. Od Siska do Priedora je samo 8 ur za iti, 4 ure od avstr. Kostajnice. Priedor leži na reki Sani na vrlo lepem ravnem polji, kakor n. pr. Celjsko. Zemlja je dobra, raste vse, okoli polja so sami zeleni bregi vrlo ugodni za vinograde, pa tudi za hmelj, dober

duhan (tobak) raste tu. Lahko se finančnim uradom proda, po 1 fl. do 2 fl. 1 kilo. Eden naseljeni Nemec od Kolina je lani prejel za tobak od c. k. financarjev do 500 fl. Mislim, da je potem bolje duhan saditi, kakor pak vinograde. Vsako leto more nekaj duhana dobiti ali težko se delo od vinograda izplača. Ovde so tudi železne rude. Vsako leto se več 1000 centov železa izvozi v Srbijo in Bolgarsko po reki Sani na barkah. Prilika je zdaj, ko bi se mogla zemlja vrlo jeftino (fal) kupiti, kajti Turki mislijo za vsim nazaj v Azijo oditi, po njihovem „ramazan“, t. j. postu. Meni vsaki dan ponujajo zemlje in me prosijo, da bi za kupce gledal. Stanje je tu sigurno, tu se toliko ne krade, ne tolče in ne ubija, kakor po drugih krajih. Ako bi kateri imel voljo si v okolici Priedora zemljo kupiti, se naj izvoli pri meni oglasiti. J. Greif, Apothekar, mu iz drage volje pri vsem pripomognem, tudi se je že več Nemcev tukaj naselilo.

Iz Noršinec pri Ljutomeru. (Sadje-rejstvo.) Podpisani kot poverjenik „Cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva za Spodnji Štajer“ vsojam si prav vljudno vse sadjereje in prijatelje sadjereje k obilnemu pristopu k temu društvu vabiti. Ker ravno to novo osnovano društvo je najcenejše in nam je prilika dana, naš lepi kraj v sadovni raj spremeniti. Sedanji čas vse naglo napreduje in torej tudi pri sadjerejstvu ne smemo zaostajati. Nadalje nam še uime nagajajo in najhujši sovražnik trtna uš še čaka, toraj pride čas, ko bo vprašanje o sadjereji še bolje imenitno. Toraj oklenimo se pregovora: „Jablane, hruške in druge cepé — Cepi v mladosti za stare zobé. Letni donesek društvu znaša samo 50 kr. ali pa kot ustanovnina 10 fl. za vselej. Povprek se se bo delilo vsako leto, kolikor mogoče, žlahtno cepje i drevesca. Končno omenim, da želim tudi jaz v imenu društva društvenikom po mogočnosti deliti vsako leto žlahtno cepje iz svoje drevesnice, ki šteje okoli 80 žlahtnih sort, nabra n jih iz raznih kmetijskih šol in od razumnih sadjerejcev, kakor je dr. Haffner v Ligistu.

Peter Fridau,
oskrbnik v Noršencih.

Od Ptujске gore. Marsikdo poreče, oj da bi se vse v našem slovenskem jeziku opravljalo! Pa žali Bog menda ne učakamo tiste ure. Pri nas smo imeli zadnja leta več dacarjev vse sorte narodnosti, še celo luterana in zdaj je velik nasprotnik Slovencev ravno pete odnesel in bode zdaj „Postmajster“ na poštni štaciji naše gore, kteri je rodom Rogačan ali po njegovem „Rohitscher“, pa je grozovit nemškutar ter ni za našo Goro. Vprašaj pa dalje: kakšen dacar je zdaj? Čisto nemšk od pet do glave, da se še reveži potrebnih reči ne moremo ž njim pogovarjati. Sitno je toraj za nas

kteri nemški ne znamo. Ko pride, vpraša hitro niks teutsch, ej dass ist schwer? Pa ne ustrašimo se, kmalu spet odide, kajti mi krčmarji nismo zbog njega, temuč dacar je zbog nas. Pazite pa tudi vi slovenski predstojniki in svetovalci in tudi vi predsedniki okr. šolskega sveta, da ne boste na slovenskih tiskovinah svoje narodnosti nemčurjem prodajali, kakor nekdo! ktereга ime bode kmalu slov. Gospodar po svetu poslal, če se ne poboljša. Po domače F. Narodnjak.

Iz Ptuja. (Velik dar.) Kakor je v našem listu že bilo povedano, je v smislu deželne postave za povzdigo govedoreje narodnjak g. Dr. Gregorič. odvetnik in veliki posestnik, za prvosednika ptujskega in ljutomerskega političnega okraja imenovan. Ta prvosednik je pri kmetijski družbi štajerske v Graci prošnjo vložil, da bi ona iz tistih denarjev, ktere iz državne blagajnice za povzdigo živinoreje dobi, za te okraje neko podporo v nakup plemenskih bikov dala. Prošnja je bila uslišana, in omenjena družba je dovolila veliko svoto 640 gld. S to bode g. Dr. Gregorič plemenske bike nakupil in jih razdelil, kder je največa revščina in kder jih je najbolj potrebno.

Iz Ljutomerske okolice (Vprašanje.) Znano je nam vsem, da je naš deželni poslanec g. J. Kukovec bil od presvitlega cesarja s zaslužnim križem odlikovan; dozda pa še nismo nič čuli, kdaj mu bode taisti slavnostno izročen. Mi bi se tudi te svečanosti radi vdeležili. Ali mu je bil menda le tako na tihem izročen? Upamo da ne. Na čem smo tedaj?

Nekteri kmetovalci.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar je v Szegedinu; narod ga je navdušeno sprejel, mesto je res z nova in večje pozidano; velikansk jez je brani zoper povodenj reke Tise. — Hrvati dobijo kmalu novega bana in magjarske grbe je dal general Ramberg v Zagrebu odpraviti, pribiti so novi grbi brez napisa. — V Reko ali Fiumo vozi se vedno več blaga, samo moke se je tje pripeljalo letos več kakor 600.000 meterskih centov in po ladijah dalje spravilo. Reka prekosi kmalo Trst bržčas popolnem. Proračun ogerskega finančnega ministra kaže za l. 1884 izdatkov 329 milijonov in dohodka 308 milijonov. Primanjka toraj okolo 20 milj. to pa še vkljub strahovito napetim davkom. — Poljakom so nemški liberalci zopet ponujali zvezo, a Poljaci so rekli, naj se liberalci preprij odpovejo svoji gospodstvaželnosti in strahovanju Slovanov. — Koroški liberalci so ubogej deželi navesli 43 % deželske doklade. V Kranjskem deželnem zboru obravnavajo novi volilni red. — V Olomuci je sodnijska obrav-

nava zoper 17 socijalistov delavcev, ki so ljudi šuntali s tiskanimi listki k neredom in revoluciji. — Državni zbor bode sklican baje 20. novembra; ministri predložijo črtež nove postave, da se ustavi svobodno trganje gruntov in napoti način, po katerem bi se kmetje strahovitih dolgov leži znebili, kateri jih kar uničiti žugajo.

Vnanje države. Ruski car in carica vnola sta se iz Danskega na Rusko nazaj. Zoper Jude so Rusi še vedno prav hudi. Bismarck je obiskal turški general Muktar-paša, tisti, ki je bil v Armeniji l. 1878 od Rusov hudo tepen, in mu ponudil zvezo s Turčijo, Bismarck pa mu je odrekel. — Francozi so ob Švicarski meji začeli trdnjave in šance delati; Švičarji pa so to zamerili in baje vse evropske vlade kličejo na pomoč. Papežev kancelar kardinal Jakobini je zopet evropskim vladam naznanil, da Italijani po krivici posedajo Rim in papežu krhajo potrebno svobodo. — Rumuni delajo tolike vojne priprave, kakor da bi vsaki čas namenila nastati najhujša vojska. — Španski kralj je stare ministre odpustil, in novih pozval, ki pa precej na republikansko stran vlečejo. — Na Portugalskem nastal je punt, veliko tisoč ljudij vzdignilo se je zoper kraljeve uradnike in policaje. — V Ameriko se je letos iz Evrope preselilo 600.000 ljudij. Bismarkovi Nemci vohajo sedaj okolo Afrike, kde bi zamogli kak kos zemlje pograbit in si nemške kolonije ali naselišča prirediti.

Za poduk in kratek čas.

Celje.

(Zgodovinska črtica).

(Dalje.)

III. Za veliko dedščino Celjskih grofov nastali so krvavi prepiri, katerih so se udeležili največ avstrijski vojevode Friderik V. (kot nemški cesar imenovan in glasoviti celjski stotnik Vitovec, rojen Čeh katerega so bili že Celjski grofje vzeli v svojo službo, v kateri je došel do velike oblasti. Ta je stal nekaj časa na strani avstrijskega vojevoda, nekaj časa pa na strani njegovih sovražnikov, sorodnikov pokojnih grofov.

V teh novih in poslednjih celjskih bojih so Slovenci zopet veliko trpeli, a bili so po večini zvesti podložniki cesarja, ki je z njihovo pomočjo pribojeval obširna celjska posestva, katera so potem ostala lastnina naši slavni habsburški rodovini,

Turške vojske so v 15. in 16. stoletji nadlegovale vse slovenske kraje; razumno je toraj, da tudi Celju divji Turčini pri svojih pogostnih pohodih slovenskih dežel prizanesli niso.

Turki so namreč pred Celjem — z zidovjem obdano mesto niso mogli — razgrajali l. 1469, 1871, 1473, 1476, 1484.

V tem poslednjem letu so bili Turki seboj v sužnost odpeljali celjskega meščana Jurija Leiser-ja.

L. 1529 je ravno pri Celji Turke potolkel vojskovodja W. Herberstein. V 17. stoletju niso naše pokrajine naravnost več veliko od Turkov trpele, a pridržnili so se bili ti, celo dunajsko mesto oblegati. Ko so bili pa tu dobro tepeni, bežali so nekateri tudi po Štajerskem in mimo Celja domov. Pri tej priliki je ostalo v naših krajih tudi nekaj Turčinov, kajti iz celjskih krstnih bukev je razvidno, da so bile v letih 1687, 1693, 1697 in 1690 krščene v Celji 4 Turkinje in 1 Turek.

Mesto so zadele v teku dolgih stoletij še druge nesreče, n. pr. požari, kuge itd. Požari so bili l. 1448, 1502, 1687, 1783, 1794, 1798. Kuga ali pomor pa v letih: 1600, 1644, 1647, 1679. V dobi mogočnih Celjskih grofov prišlo je na spodnje Štajersko tudi toliko kobilic, da so vse uničile; pripoveduje se celo, da je toliko kobilic napadlo jahajočega grofovskega hlapca, da so njega in konja do kosti objedle.

Povedati nam je tudi kaj o cerkveni zgodovini, ki se dotika našega Celja. V Celji sta obstala še pred kakimi 100 leti samostan in cerkev minoritskih duhovnikov. Ustanovljena sta bila l. 1241, najbrž po takratnih v Celji vladajočih gospodih, Heunburških grofih. Za utrjevanje in razširjevanje krščanskega življenja so ti redovniki začetkoma veliko pripomogli kasneje je pa njih gorečnost nekoliko opešala, kajti v 16. stoletju je bil v samostanu in v cerkvi velik nered. V tej cerkvi so pokopali — kakor smo že omenili — zadnjega Celjskega grofa, Ulrika II. Pri velikem požaru l. 1798 je cerkev zgorela in se do l. 1841 ni več popravila. Red minoritov je bil pa odpravljen po cesarji Jožefu II. in v samostan se novi redovniki niso več sprejemali. Poslednji celjski minorit je umrl l. 1832. Prejšnjo minoritsko cerkev so več let popravljali, dandanes je to nemška cerkev. Pri popravljanju so razrušili tudi rakvo. Od grobov so shranili samo črepinje Celjskih grofov za glavnim altarjem. Na črepini Ulrika II. je na belem listku zapisano, čegava je. Iz samostana minoritskega so pa priredili poslopje okrožne sodnije.

(Konec prih.)

Smešnica 42. Nek duhovnik je imel več parov poročati. Ko je k oltarju prišel, rekel je: „Tisti, ki želijo zdaj v zakon stopiti, naj vstanejo.“ In v tistem trenutku vstanejo vse samske deklice v cerkvi.

Razne stvari.

(Nameščen) kot okrajni komisar v Ptuiju je nek Jan. Supančič Haberkorn, v Celji Leitner in Tax, nek Paul Suppan pa kot finančni konceptni praktikant. Rudolf Zoff gre v Gradec nazaj.

(Brez rovanja) zoper mešnike celjska „vahterca“ ne more biti. Sedaj napada vrlega kaplana Sevniskega in mu v svoji goropadnej neumnosti očita, da ne razume očetovskega srca, ker ne more postavni oča ali dedec biti. Nesramnost!

(Nesrečen zakon.) V ptujskem Obrežju je lovec Zöhrer svojo ženo z revolverjem v bedro obstrelil. Poročena bila sta 8 dnij. Zločinca so zaprli.

(V Rogoznico) palo je 3letno dete Pukšičevo in bilo pod mlinskimi kolesi ubito.

(Konje krađejo) ob hrvatskeji meji zaporedom. V Dečnem selu so Ogorevcu ukradli 2 kobili.

(V Hočah) pri Mariboru so železniško postajo odprli 15. t. m. Nemškutarji lažejo, da jo je znani Seidl, dr. Šmidererjev pisatelj, sam oskrbel, toda največ je storila grofica Nugent v Hausenbachu. Drugo je prazna baharija.

(Za Slomšekovo nagrado) darovali: gg. Hirti 1 fl., g. Ferk, ravnatelj, g. Kocmut Janez in Kocmut Vinko vkup 7 fl. Srčno zahvalo izreka Fr. Žiher.

(Odbor ptujskega učiteljskega društva) je sklenil razpis za spise: „Slomšek kot pedagog“ do konca mesca julija 1884 podaljšati, ker se je ta želja od mnogih strani izrazila. Došli spisi se bodo med tem gospodom vceniteljem poslali, a nagrada se bo v prihodnjih počitnicah razdelila. Poudarjati je treba, da pisatelj zna biti vsacega stanu, ne samo učitelj, in želeči je, da bi se oglasilo več pisateljev. Dozdaj je društvo dobilo dva spisa. — Slovenske časopise prosimo, te vrste ponatisniti. France Žiher, predsednik.

(Iz Kozijanskega okraja) se nam piše, da je pri letošnjem ugodnem vremenu trtni sad izvrstno dozorel. Nabralo se ga je poprek po lanski meri. Naj več je dal mladi trs v dolinah. Mošt ni kaj posebno plenjal, je pa zato 4krat bolj od lanskega. Cena mu je že zdaj 5—6 fl. za veliko vedro.

(Prav čuden) mora biti celjski nemškutarček, znani lisjakec, ker uže inserate pobira, katere Gospodar zametuje. Nedavno je objavil „ženitno ponudbo“ iz Slatine. Takšna oznanila prepušča Gospodar židovskim listom, Tagespost in — lisjaku. Ženitvanski mešetar Gospodar ni.

(Zgorela) je 2letna Julijana Ditingerjeva nad Muto in 84letna Marija Povalej v Mlačah fare sv. Vida.

(V Sevnishko nemčursko šolo) lovita oba „Nothlehrerja“ otroke. Wermuth se je oglašil za učiteljsko skušnjo pa ministerstvo mu ni dovolilo, ker je premalo študiral. Tudi njegov tovariš, odpadnik, nima učiteljske skušnje. Zato je lahko, da otroci v nemčurski šoli še pozabijo, česar so se v slovenski naučili. Pametni starši se ne dajo slepiti, čeravno se deci obljubuje obleka, bukve itd. zastonj.

(Goličev grad) pri Konjicah je kupil nek Karol Rekert.

(Zadnji potres) čutili so od Hrastnika do Ormoža in doli do Krapine. V Planini in Dobji so se zvoniki močno zazibali in v Podčetrtku je opeka s streh padala.

(Banket) g. dr. Dominkušu v čast bo v Mariborski čitalnici 28. t. m. ob 7. uri zvečer. Mnogo gostov je naznanjenih n. pr. tudi iz Ptuja.

(Veliko zlato gostovanje) obhajata 22. t. m. Lenart in Mica Pučnik v Razboru pri Slov. Gradci. Pavabila sta 34 oseb na gostijo.

(Najslavnejši urednik) avstrijskih Slovanov, Stanislav Skrejšovski, je na Dunaji umrl, 53 let star.

(Krido) napovedala je trgovska firma Matič in Pliker v Celji.

(Zmrznil) je na Solčavskih planinah R. Klemenšakov hlapec M. Kralj.

(Za okrajne volitve) ptujske rogovili nemškutar Leschnigg pri sv. Janži na Dravskem polji in več njegovih tovaršev, da je grdo. Mnogi narodnjaki sicer na glasu pa roke križem držijo. To ni prav.

(Medvedov) iskat gredo lovci 27. t. m. v Pohorje od Kumna, Smolnika do Konjic.

(Umoril) se je rekrut Sobotka pri 87. regimentu in delavec Andrej Kristel v Lazah ob Pesnici; prvi se je v Gradci pod železniški hlapec vrgel, drugi pa obesil.

(Prestavljeni) so pri političnih uradih: baron Ešebek gre v Liezen, Bouvard plem. Chatelet v Ljutomer, baron Myrbach v Maribor.

(Zavoljo razsajanja) zoper Jude bilo je 21 kmetskih ljudij od sv. Barbare v Haložah toženih in obsojenih v Celji v zapor od 2 let do 14 dnij.

(Dolgo živel), namreč 102 leti je vojaški veteran Janez Pölzl v Kulbergu pri Gnasu višje Čmureka. Dne 10. t. m. so ga zagrebli, bržčas enega izmed poslednjih, ki so se zoper Napoleona bili vojskovali v bitki pri Lipskem.

Loterijne številke:

V Trstu 13. oktobra 1883: 3, 49, 2, 83, 39
V Linci „ „ 46, 69, 45, 11, 47
Prihodnje srečkanje: 27. oktobra 1883.

Na prodaj

je v ormoškej občini, komaj četrta ure od ormoškega mesta posestvo z zidanim hramom in gospodarskim poslopjem v najboljšem stanju, zemljišča je 4 orale 1454⁰ njiv, sadovnjaka in košenine pa 1360⁰ ter vse arrondirano; pogoji so jako ugodni. — Ob enem prodaja se tudi k temu posestvu spadajoči vinograd v Vinskem vrhu ali s posestvom vkup ali pa posebej pod najugodnejšimi pogoji. Natančneje izve se v odvetniški pisarni g. dr. Ivana Omulca v Ormoži. 1—3

Živinski sejem

bo v Cirkovcih na dravskem polju dne 24. okt. t. l. Kupei in prodajalci živine se na ta sejem uljudno vabijo.

Martin Medved,
občinski predstojnik.

III. za 8 pol pomnožena izdaja knjige

Zur Congrua-Frage

des

kath. Seelsorgs-Clerus in Oesterreich
von

J. Martini, Weltpriester

izide v 8 dneh — cena za 27 pol 1 fl. 50 kr.
z dopošiljativjo 1 fl. 60 kr.

Prvi dve izdaji ste razprodani.

Naročila izvršuje: „Verlags-Buchhandlung Styria in Graz, Albrechtgasse Nr. 5.

Veliki živinski sejem

bo dne 29. oktobra t. l.

pri sv. Tomaži pri Velikej nedelji, ker bo Simon in Juda v nedeljo. 2—2

V zalogi

Janeza Leona v Mariboru

izide 15. oktobra t. l.

Južnoštajerski koledar

za na steno

v nemški in slovenski izdaji

za l. 1884,

zapopadajoč zraven popolnega koledara vse mrakove solnea in meseca, kmetovske pregovore o vremenu in letini, vse letne in živinske sejme, dozdevno vreme, državne prepovedane čase, lestvice za pristojbine kolkov ali štempeljnov itd.

Praktično urejeni koledar ima to prednost, da je natisnen na velikej četverki in ga je možno povsod na steno obesiti.

Velja samo 25 kr.

Prodajalcem se dovoli primeren nadavek.

Na prodaj v Mariboru.

Müllerjeva

zaloga narejenih oblačil

v Mariboru,

Vetrinjskej ulici, nasproti od kavarne Folgerjeve,
ima mnogo na prodaj

po jako nizkej ceni.

Sukenj iz lodna, sivega, rjavega, svetlega ali temnega, z ravnim ali vpognenim ovratnikom, zelenimi ali rujavimi obšivi, raznimi podvlakami.

Sukenj iz kalmuka, črnega, dobro batiranega, podvlečenega s črnim žametnim ovratnikom.

Sukenj iz Zenz-Sacco, jako dobro batiranih, dalje hlač vsake sorte, **sraje,** z ovratnikom, pa tudi brez njega, sraje za delavce iz molinos, plavega in belega barheta itd.

2-4

Priporočba.

Prav močne, nove polovnjake, ki držijo 300 litrov, z železnimi obroči obdane. prodaja po najnižji ceni

Felix Schmidl,

sodar v Mariboru

v koroški ulici.

Novo podjetje se priporoča.

Uljudno podpisani dajem slavnemu občinstvu na znanje, da sem v Mariboru, v sv. Magdalenskem predmestju, v hiši svoje matere priredil bogato odbrano zalogo:

**steklenega, porcelanega blaga
in beloprstene ali kamene posode.**

S tem opozorujem slavno občinstvo prav uljudno na ovo posodo ter jo priporočam gospodom gostilničarjem, kavarnarjem in gospodinjam. Cena bo prav nizka, roba dobra in postrežba točna.

Tudi se tam dobiva okvirjev pozlačenih za podobe in sprejemajo vsa naročila za vrezavanje šip na okna itd. in vestno izvršujejo.

Z najuljudnejšim spoštovanjem

5-5

Maks Macher.

Posestvo na prodaj.

V Letuši blizo Mozirja v Savinjskej dolini je posestvo na prodaj. Hiša je zidana in s pohištvo oskrbljena, zraven je hlev, 2 kravi, in okolo poslopij lepo arondirano zemljišče, 14 oralov, namreč vinograd, sadovnjak, travnik, njiva, gozd.

Vinograd se prodá z letošnjim branjem vred, to pa iz proste roke in takoj, ker je posestnik umrl. Zemljišče je zelo prikladno za hmeljarstvo. Cena 4000 fl.

Več pové: Katarina Mally, v Agonitz, pošta Leonstein v gornji Avstriji. (Agonitz, Post Leonstein in Oberösterreich.)

3-3